Sahîh-i Buhârî

et-Tecrîdu's-Sarîh li Ehâdîsi'l-Câmii's-Sahîh

Zeynuddin Ebû'l-Abbâs Ahmed b. Ahmed ez-Zebîdî

ÇEVİRİ TAHRİC VE NOTLAR

ABDULLAH FEYZİ KOCAER

Hayız Bölümü

(6/94 Kitâbu'l-Hayz)

2015

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

كِتَابُ الْحَيْضِ

6-) Hayız Bölümü

٢٠٤ عَنْ عَائِشَةَ رضي الله عنها قَالَتْ خَرَجْنَا لا نَرَى إِلاَّ الْحَجَّ فَلَمَّا كُنَّا بِسَرِفَ حِضْتُ فَدَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَأَنَا أَبْكِي قَالَ مَا لَكِ أَنُفِسْتِ قُلْتُ نَعَمْ قَالَ إِنَّ هَذَا أَمْرٌ كَتَبَهُ اللَّهُ عَلَى بَنَاتِ آدَمَ فَاقْضِي مَا يَقْضِي الْحَاجُّ غَيْرَ أَنْ لا تَطُوفِي بِالْبَيْتِ قَالَتْ وَضَحَّى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنْ نِسَائِهِ بِالْبَقَرِ ❁

& 204-) Hz. Aişe (r.a.) anlatır: "Sadece haccetme niyetiyle Medine'den çıktık (Mekke yakınlarındaki) Şerifte bulunduğumuzda âdetim geldi. Bu sırada Rasûlüllah (s.a.v.) yanıma girdi ben ağlıyordum: ***"Neyin var âdet mi gördün?" buyurdu:*** "Evet" dedim, 0 da: ***"Bu, Allah'ın, Âdem'in kızlarına yazdığı bir yazgıdır. Kalk haccın gereklerini yerine getir ancak Kâbe'yi tavaf etme"*** buyurdu. Rasûlüllah (s.a.v.) hanımları namına sığır kurban etti" demiştir.

٢٠٥ عَنْ عَائِشَةَ رضي الله عنها قَالَتْ كُنْتُ أُرَجِّلُ رَأْسَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَأَنَا حَائِضٌ ❁

{•} 205-) Aişe (r.a.): "Ben âdet görürken Rasûlüllah (s.a.v.)'in saç bakımını yapardım" demiştir.

٢٠٦ و في رواية: و هومُجَاوِرٌ فِي الْمَسْجِدِ يُدْنِي لَهَا رَأْسَهُ وَهِيَ فِي حُجْرَتِهَا فَتُرَجِّلُهُ وَهِيَ حَائِضٌ ❁

206-) Yine kendisinden gelen başka bir rivâyette ise Rasûlüllah mescidde itikâfta iken Hz. Aişe de odasında iken başını ona uzattığı, Hz. Aişe (r.a.)'nın âdet görürken kendisinin saç bakımını yaptığı rivâyet edilmiştir.

٢٠٧ عَنْ عَائِشَةَ رضي الله عنها قَالَتْ كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَتَّكِئُ فِي حَجْرِي وَأَنَا حَائِضٌ ثُمَّ يَقْرَأُ الْقُرْآنَ ❁

& 207-) Hz. Aişe (r.a.): "Ben âdet görürken Hz. Peygamber (s.a.v.) kucağıma yaslanır sonra da Kur'ân okurdu" demiştir.

٢٠٨ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ رضي الله عنها قَالَتْ بَيْنَا أَنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ مُضْطَجِعَةٌ فِي خَمِيصَةٍ إِذْ حِضْتُ فَانْسَلَلْتُ فَأَخَذْتُ ثِيَابَ حِيضَتِي قَالَ أَنُفِسْتِ قُلْتُ نَعَمْ فَدَعَانِي فَاضْطَجَعْتُ مَعَهُ فِي الْخَمِيلَةِ ❁

& 208-) Müminlerin annesi Ümmü Seleme (r.a.): "Hz. Peygamber (s.a.v.) ile birlikte yünlü bir aba içerisinde yatıyordum baktım ki âdetim gelmiş hemen usulca kalkıp gittim ve âdet zamanındaki elbisemi aldım: ***"Âdetin mi geldi?"*** dedi "evet" dedim. Beni yanına çağırdı kendisiyle yünlü aba içinde yattım" demiştir.

(Hadisin bir benzeri 218. hadiste tekrar gelecektir.)

٢٠٩ عَنْ عَائِشَةَ رضي الله عنها قَالَتْ كُنْتُ أَغْتَسِلُ أَنَا وَالنَّبِيُّ ﷺ مِنْ إِنَاءٍ وَاحِدٍ كِلاَنَا جُنُبٌ وَكَانَ يَأْمُرُنِي فَأَتَّزِرُ فَيُبَاشِرُنِي وَأَنَا حَائِضٌ وَكَانَ يُخْرِجُ رَأْسَهُ إِلَيَّ وَهُوَ مُعْتَكِفٌ فَأَغْسِلُهُ وَأَنَا حَائِضٌ ❁

209-) Hz. Aişe (r.a.): "İkimiz de cünüp iken ben ve Hz. Peygamber (s.a.v.) bir kaptan yıkanırdık. Ben âdetimi görürken de bana emreder belime önlüğümü bağlardım bana yakın dururdu. Yine ben âdetimi görürken kendisi mescidde itikâfta

iken başını çıkarırdı, ben de yıkardım" demiştir.

٢١٠ و في رواية عنها رَضِيَ اللَّه عَنْها: قَالَتْ كَانَتْ إِحْدَانَا إِذَا كَانَتْ حَائِضًا فَأَرَادَ رَسُولُ اللَّه ﷺ أَنْ يُبَاشِرَهَا أَمَرَهَا أَنْ تَتَّزِرَ فِي فَوْرِ حَيْضَتِهَا ثُمَّ يُبَاشِرُهَا قَالَتْ وَأَيُّكُمْ يَمْلِكُ إِرْبَهُ كَمَا كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَمْلِكُ إِرْبَهُ❁

& 210-) Yine kendisinin başka bir rivayetinde: "Biz hanımlarından birisi âdetini görürken Rasûlüllah (s.a.v.) birimizle yakın olmak istediğinde âdetinin başında / âdeti fazla olduğunda önlük bağlamasını emreder sonra da ona yakın dururdu. Sizden hanginiz Hz. Peygamber (s.a.v.) gibi uzvuna / şehvetine hâkim olabilir ki?" demiştir.

٢١١ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رضي الله عنه قَالَ خَرَجَ رَسُولُ اللَّه ﷺ فِي أَضْحًى أَوْ فِطْرٍ إِلَى الْمُصَلَّى فَمَرَّ عَلَى النِّسَاءِ فَقَالَ يَا مَعْشَرَ النِّسَاءِ تَصَدَّقْنَ فَإِنِّي أُرِيتُكُنَّ أَكْثَرَ أَهْلِ النَّارِ فَقُلْنَ وَبِمَ يَا رَسُولَ اللَّه قَالَ تُكْثِرْنَ اللَّعْنَ وَتَكْفُرْنَ الْعَشِيرَ مَا رَأَيْتُ مِنْ نَاقِصَاتِ عَقْلٍ وَدِينٍ أَذْهَبَ لُبِّ الرَّجُلِ الْحَازِمِ مِنْ إِحْدَاكُنَّ قُلْنَ وَمَا نُقْصَانُ دِينِنَا وَعَقْلِنَا يَا رَسُولَ اللَّه قَالَ أَلَيْسَ شَهَادَةُ الْمَرْأَةِ مِثْلَ نِصْفِ شَهَادَةِ الرَّجُلِ قُلْنَ بَلَى قَالَ فَذَلِكِ مِنْ نُقْصَانِ عَقْلِهَا أَلَيْسَ إِذَا حَاضَتْ لَمْ تُصَلِّ وَلَمْ تَصُمْ قُلْنَ بَلَى قَالَ فَذَلِكِ مِنْ نُقْصَانِ دِينِهَا❁

& 211-) Ebû Said el-Hudrî (r.a.): "Rasûlüllah (s.a.v.) Kurban veya Ramazan bayramında namazgâha çıktı, bu sırada kadınlara da uğradı: ***"Ey kadınlar topluluğu sadaka veriniz, zira sizin cehennemliklerin en çoğu olduğunuz bana gösterildi,"*** buyurdu. Onlar: "Niçin böyledir Ey Allah ın Rasûlü?" dediler: ***"Laneti çok yapar, kocaya nankörlük edersiniz. Sizden biriniz kadar, sağlam bir adamın aklını çelebilen dini ve aklı eksik görmedim."*** buyurdu. Onlar: "Ey Allah'ın Rasûlü dinimizin ve aklımızın eksikliği nedir?" dediler: ***"Kadının şahitliği erkeğin şahitliğinin yarısı değil mi?"*** buyurdu: "Evet" dediler: ***"İşte aklının eksik olması budur. Kadın âdet gördüğünde namaz kılamaz oruç tutamaz değil mi?"*** buyurdu: "Evet" dediler: ***"İşte bu da dininin eksik olmasıdır"*** buyurdu" demiştir.

(Hadisin bir benzeri 27. hadiste geçmişti, 741. hadiste de yine tekrar edecektir. 62. hadisten de anlaşılacağı gibi Rasûlüllah (s.a.v.) ashabına vaaz ve öğüt verirken münasip zaman ve günleri göz önünde bulundururdu. Kendisi gerek cuma ve bayram hutbelerinde gerekse Güneş ve Ay tutulması namazı gibi diğer hutbelerinde önemli gördüğü konulara dikkat çeker, gördüğü genel aksaklıklar üzerinde uyarılarda bulunurdu. Yine 87. hadiste anlatıldığına göre bir kısım kadınlar, Hz. Peygamber (s.a.v.)'e gelerek vaaz ve öğüt vermesi için kendilerine uygun bir gün belirlemesini istemişlerdi. Rasûlüllah (s.a.v.) de kadınlar için bir gün belirlemiş, onlara öğütlerde bulunarak kendilerine yönelik emirler buyurmuştur. Açıklamaya çalıştığımız bu hadis, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in bayram namazında verdiği hutbesinde kadınlara yaptığı uyarılar içerisinde yer almaktadır. Bilindiği gibi görülen aksaklıkların giderilmesi için yapılan uyarılardaki üslûp muhatabın dikkatini çekici, sakındırıcı olabilmekte ve normal konuşmalardan farklılık arz edebilmektedir. Tüm bu görüntüler hitabetin tabiatındandır. Açıklamaya çalıştığımız bu hadise bakarken bunları da göz önünde bulundurmamız gerekmektedir. Bu nedenle hadise bakış açısı çok önemlidir. Hadisin nerede nasıl ve neden söylendiğini bilmek ve hadisi bu doğrultuda anlamak meseleyi kavramada isabetli olacaktır. Hadisin vermek istediği mesajı anlamadan ifadelerin zahirine bağlı kalınırsa yanlış anlaşılmalara neden olabilir. Sadece rengini göz önüne alarak pekmeze bakarsanız katrandan farklı göremezsiniz, bu da sizi pekmeze katran demeye götürür. Ama siyah bir sıvı olarak gördüğünüz şeyin imal edilişini, üzüm suyunun kaynatılıp pekmez haline geldiğini gördükten sonra bu siyah sıvıyı asla katran olarak göremezsiniz.

Allah Kur'ân-ı Kerim'de: **«...İnsan çok zâlim ve çok cahildir...»** (En'âm: 132) **«...İnsan nankördür...»** (İsrâ: 67) buyurmaktadır. Şu halde sadece bu ifadeyi adeta cımbızla çekip çıkararak her insan için nankör diyebilir miyiz? Kâinatın efendisi Hz. Muhammed de bir insan olduğuna göre, Allah, Hz. Muhammed'e nankör demektedir, diyebilir miyiz? Elbette bu mümkün değildir, bu şekilde anlama ve böyle bir hüküm çıkarmanın nedeni "İnsan nankördür" ifadesinin bulunduğu yer ve söyleniş nedeninin dikkate alınmamasıdır. Hâlbuki bu ifadenin bulunduğu yere bakıp yukarısını göz önüne aldığımızda, nankörlükle nitelenenlerin tüm insanlar olmadığını göreceğiz. Âyetin yukarısı şöyledir: **«...Denizde başınıza bir musibet geldiğinde, Onun (Allah'ın) dışındaki bütün yakardıklarınız kaybolup gider. O sizi kurtarıp karaya çıkardığında, yine eski halinize dönersiniz. Zaten insan nankördür.»** (İsrâ: 67) Yani kendisini sıkıntıdan kurtaran Allah'ı unutup eski inkârına dönen kimseler Allah'ın kendisine İhsan ettiği yardımları göz ardı ettiğinden dolayı nankör olmaktadır. Yine şu âyeti de buna örnek getirebiliriz **«Kahrolası insan, ne kadar da nankördür!»** (Abese: 17) Buna göre Allah, insan için "Kahrolası, ne kadar da nankörsün!" demektedir, diyebilir miyiz? Hâlbuki bu ifadenin bulunduğu yeri göz önüne aldığımızda söz konusu hitabın, Allah'ın kendisine verdiği nimetleri göz ardı eden kimselere yönelik olduğu görülür. Yine Allah şöyle buyurmaktadır **«Eğer sana indirdiğimiz hakkında kuşkuda isen, senden önceki Tevrat'ı okuyanlara sor. Şüphesiz sana hakikat gelmiştir, sakın şüphecilerden olma!»** (Yûnus: 94) Şimdi iniş sebebini ve bulunduğu yeri dikkate almadan, sadece bu âyetin soyut ifadesini çıkarıp ele alırsak sağlıklı bir neticeye ulaşabilir miyiz?

Açıklamaya çalıştığımız bu hadisin söylendiği yer ve konumu dikkate alınmadan, vermek istediği mesajı iyice düşünmeden fevri kararlara gidilerek, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in bu hadisle kadınlara hakaret ettiği, onları aşağılamış olacağı iddiasıyla bu hadisin uydurma olduğu ileri sürülmüştür. Bu tür yaklaşımlar önceleri, his ve düşünce olarak İslâm'dan uzak olan ve genel hedefleri İslâm'a saldırmak için İslâm dinini öğrenen, bunu bir meslek edinen batılı oryantalistler (müsteşrikler) tarafından yapılırdı. Geçmişte de çoğunluğu bu kişilerden gelen benzeri itirazlara İslâm âlimleri cevap vermiş bu kimseleri susturmuşlardı. Ne garip ki, bu düşünceleri şu günlerde İslâm toplumu içerisindeki insanlar da dile getirmekte

hatta hadis alanında çalışan akademisyenler arasında bile böyle düşünceler görülmektedir. Bu kimseler, dini aklının kavradığı şekilde anlamaya kalkarak sınırlı ve kusurlu akıllarının aldığı şeyleri kabul ediyor, akıllarının almadığını hemen reddediyorlar. Reddettikleri şeylerin bunca yıldır ümmetin itimadını kazandığı, tarih boyu sıhhati üzerinde pek çok âlimin kanaat getirdiği Buhârî ve Müslim gibi hadis kitaplarında bulunması onları pek ilgilendirmemekte, sadece akıllarının kavrayıp kavramadığına bakmaktadırlar.

Şu iyice bilinmelidir ki, din bize rivayet yoluyla gelmiştir. Eğer rivayet metodu kabul edilmezse bir ileri merhalede Kur'ân da kabul edilemez, çünkü bu da bize rivayet yoluyla gelmiştir. Bütün bunlardan önümüze gelen her rivâyetin kabul edilmesi gibi bir iddiamız yoktur. Sıhhatli olmayan, güven vermemiş rivâyetleri tabi ki araştıralım. Biliyoruz ki, öteden beri İslâm âlimleri uydurma hadisler konusunda çok titiz davranmışlar, kendilerine güven vermeyen ravileri anlattıkları ciltlerce eserde bizleri bu konuda uyarmışlardır. Bütün bu titiz çalışmalardan sonra, sıhhati hakkında onca araştırmacı âlimin kanaatinin oluştuğu Buhârî ve Müslim gibi' hadis kitaplarındaki aklımıza yatmayan bazı hususları "Bunlar uydurmadır" diye reddetmek yerine, bunca insanın itiraz etmediği hususları nasıl anlayabilirim diye akıl yormak daha isabetli olacağı kanaatindeyiz. Meseleye bu yönde yaklaşıldığında problemin çözümüne doğru gidildiği görülecektir. Yoksa bu kafa ile bir merhale sonra Kur'ân'ın reddine gidilir. Nitekim bu kafadan hareketle Kur'ân'ın hükümlerinin tarihselliği gibi yaklaşımlarla Kur'an'da bulunan bir kısım hukuki uygulamaları, geçmiş döneme ait uygulamalardır diye günümüzde uygulamadan kaldırmaya meyledildiği görülmektedir.

Açıklamaya çalıştığımız hadisin muhtevası çeşitli kitaplarda geçmektedir. "Kütüb-i Site" diye bilinen hadis kitaplarında hadisin rivâyet edildiği yerleri şöyle sıralayabiliriz:

Buhârî, Hayz: 6, Zekât: 44, Savm: 41, Şehâdât: 12 (Ebû Said el- Hudrî (r.a.)'dan), Kusuf: 9, Nikah: 88 (İbni Abbâs (r.a.)'dan. Bu konuşma Güneş tutulma namazı esnasında verdiği hutbede geçmektedir.)

Müslim, İman: 132 (Abdullah b. Ömer (r.a.) ile Ebû Hureyre (r.a.)'dan)

Ebû Dâvûd, Sünnet: 15 (Abdullah b. Ömer (r.a.)'dan)

Tirmizî, İmân; 6 (Ebû Said el- Hudrî (r.a.)'dan), Zekât: 12 (kısa bir şekilde bir bölümü Abdullah b. Mes'ûd (r.a.)'ın hanımı Zeyneb (r.a.)'dan. Zeyneb (r.a.)'nın rivayetinin geniş biçimi Ahmed b. Hanbel'in Müsned'inde de geçer. Müsned, VI. 363)

İbni Mâce, Fiten: 19 (Abdullah b. Ömer (r.a.)'dan) Buradan anlaşılıyor ki, hadis bize bir kaç yoldan ulaşmaktadır.

Burada geçen hadislerden anlaşılan şudur: Rasûlüllah (s.a.v.) kadınlara yönelik uyarı ve nasihatinin içerisinde, kendisine cehennemliklerin çoğunun kadınlar olduğunun gösterildiğini bildirmiş ve bunun nedenini şöyle açıklamıştır:

1)- Laneti çok yapmaları

2)- Kocaya karşı nankörlük yapmaları

3)- Sağlam bir adamın aklını çelmeleri.

Kadınların yapısı olarak da aklı ve dini eksiktir. Kadının şahitliğinin erkeğin şahitliğinin yarısı olması, aklının eksikliğini, âdet gördüğünde namaz ve oruç ibadetini yerine getirememesi, dininin eksikliğini gösterir.

Kadınları cehenneme götüren sebeplerden birisi olan lanet etmek, bir kimsenin helak olması için beddua etmektir. Hz. Peygamber (s.a.v.) kadınlara yönelik olan bu uyarısında kendilerinin bedduayı çok yaptıklarına dikkat çekmektedir. Müslümanın olur olmaz yerde hemen bedduaya sarılmaması sabırlı olması, temkini elden bırakmaması, acele davranmaması gerekir.

Cehenneme götüren bir diğer sebep ise yapılan iyiliklerin kıymetinin bilinmemesi demek olan nankörlüktür. Rasûlüllah (s.a.v.) 27. hadiste kocaya karşı nankörlüğü ***"Eğer onlardan birisine bir ömür boyu iyilik etsen sonra da senden*** (hoşlanmadıkları) ***bir şey görse: "Senden asla iyilik görmedim" der"*** şeklinde açıklamıştır. Bu nedenle yapılan iyilikler ufak ihmaller karşısında unutulmamalıdır.

Yine cehenneme götüren bir diğer sebep ise insanın aklını çelmek, yoldan çıkarmaktır.

Kadın ve erkek arasında gerek hormon ve benzeri ve gerekse ruhî etkilenim farklılıklarının mevcudiyeti, konunun uzmanları tarafından belirtilmektedir. Kadınlar, hormonal durumları ve çevreden etkilenimleri nedeniyle bazen akıllarını, günlük hayâtlarında kendilerini cehennemden kurtaracak şekilde tam olarak kullanamaya bilmektedir. Bu nedenle **kadınlara yönelik bir uyarı ortamında** söylenen bu ifadeler, kadınları dikkatli olmaya ve daha gayret sarf etmeye yönlendirmeyi hedeflemiş olabilir. Bu hadiste sanki şöyle denilmek istenildiği kana atındayım "Bakın, şöyle şöyle zayıf yönleriniz vardır. Âhiretinizin saadeti açısından bu hususlara dikkat edin, âhireti kazanacak işlere sarılın, yoksa durum iyiye gitmez." Nitekim bu konuşmadan sonra kadınların âhiret azığı olacak işlere sarıldıklarını, sadaka verdiklerini görmekteyiz.

Kadınların bir kısım yönleri için söylenilen hususları şöyle ele alabiliriz:

"Kadın, kendi eğilimleri sebebiyle çabuk heyecanlanan ve merhamet tarafı üstün gelen bir varlıktır. Davanın şart ve sebeplerinin etkisi altında kalması mümkün olup böylece haktan sapması ihtimallerini üzerine çeken bir yaratılışa sahiptir. İşte bu sebepten dolayı kadının şahitliğinin tam olması için yanında bir başka kadının bulunmasına önem verilmiştir. **"...Ta ki kadınlardan biri unuttuğunda diğeri ona hatırlatsın..."** Bununla beraber kadının bilgili sayıldığı sahalarla kadınlara ait işlerde bir kadının şahitliği de muteberdir." (Afzalurrahmân, Sîret Ansiklopedisi, II. 51)

Aslında, İslâm hukukundaki şahitlik konusu değişik boyuttadır. Şahitlik için getirilen öyle şartlar vardır ki bu konuda şahit, erkek bile olsa şahitliği geçerli değildir. Mesela şu hadis buna en güzel bir örnektir ***"Çölde göçebe yaşayanın (bedevinin) şehirde yaşayan kimse hakkında şahitlik etmesi caiz değildir."*** (Ebû Dâvûd, Akzıye: 17, İbni Mâce, Ahkâm: 30) Bunun sebebinin çölde yaşayan kimsenin şehirde yaşayan hakkındaki bilgisinin yetersiz olduğudur. Hukuk kitaplarında şahitliği kabul edilmeyenler geniş bir biçimde ele alınmıştır: Çok yanılan, boş sözler konuşan, mürüvvete ters hareket eden, oyun eğlence ile uğraşan kimselerin şahitlikleri de geçersizdir. (Hukuki İslâmiyye ve Istılahatı Fıkhiyye Kamusu, VIII. 167-169) Bu arada şahitlik konusunda kadının erkekten önde tutulduğu hususların olduğunu görmekteyiz. Kadınların bilebileceği konularda kadınların şahitliği muteberdir. (el- Fıkhu'l-İslâmî, Vehbe Zuhaylî, VI. 571)

Hadiste sözü edilen dinin eksikliğinden maksat, yapılması emredilen namaz ve oruç gibi bir kısım ibadetleri belirli bir süre yapamamaktır. İmam Nevevî, genel olarak dinin eksikliğini üç kısımda incelemektedir: Dinin eksikliği, bazen günah şeklinde olabilir, bir kimsenin mazeretsiz namaz kılmaması gibi. Bazen bu eksiklik günah olmayabilir, bir mazerete dayalı bir kimsenin cuma namazını kılmaması gibi. Bazen de bir ibadeti yapmaması şeklinde olabilir, hayızlı bir kadının namaz kılmaması, oruç tutmaması gibi. (Aynî, Umdetü'l-Kârî, III. 173) Bu tasnife göre ikinci ve üçüncü tip eksiklik günah sayılmadığı gibi bir kusur da değildir. Hayızlı bir kadının Allah'ın emrine uyarak bu halde iken namaz kılmamasının veya oruç tutmamasının da bir anlamda ibadet olup olamayacağı, bu davranışıyla sevap kazanıp kazanamayacağı tartışılmıştır. Hukukçu bir muhaddis olan Aynî merhum, bir kadının hayızlı iken namaz kılma yasağına riâyet etmesi nedeniyle sevap alması gerektiğini belirterek konu üzerindeki kanaatini bildirir. (Aynî, Umdetu'l-Kâri, III. 173) Şu bir gerçektir ki, Allah'ın emirlerini yerine getirmek bir ibadet olduğu gibi, Allah'ın yasaklarından geri durmak da bir ibadettir. Diğer taraftan 1285. hadiste Rasûlüllah (s.a.v.): ***"Bir kul hastalandığında yahut yolculuğa çıktığında sağlam iken ya da mukim***

iken yapıyor olduğu amellerin aynısı kendisine yazılır." buyurmuştur. Bu nedenle hayız hali dışında iken namaz ve benzeri ibadetleri yapan bir kadının tamamen elinde olmayan bir rahatsızlık olan hayız nedeniyle yapamadığı bu ibadetlerin sevabını aynen işlemiş gibi alabileceğini çıkarmak mümkündür.

Aslında hayız hali kadınların kendi ellerinde olmayan bir durumdur. Nitekim 204. ve 790. hadislerde görüldüğü gibi Hz. Peygamber (s.a.v.): ***"Bu, Allah'ın, Âdem'in kızlarına yazdığı bir yazgıdır."*** buyurarak bu duruma işaret etmiştir. Bu dönemdeki gerek kan kaybı ve gerekse psikolojik duygu hali kadınları yorgun ve gergin hale getirmektedir. Nitekim Kur'ân-ı Kerim bu dönemi, eziyet ve rahatsızlık olarak niteler. (Bakara: 222) Bu nedenle hayız hali tamamen fizyolojik bir hadisedir. Tıbbî-biyolojik hikmetlere dayanan ve her ay yaşanan bu durumla kesinlikle kadınların aşağılanması düşünülemez.

Hadiste sözü edilen eksiklik konusu kişiye ve duruma göre değişir, bunlar elde olmayan nedenlerden yaratılıştan kaynaklanan eksiklikler olup bir kimseyi küçük düşüremez. Bu eksiklikler kadınlarda olabildiği gibi erkeklerde de olabilir. Söz gelimi ileri derece şeker hastalığı olan ve günde iki defa insülin alan bir erkeğin oruç tutması mümkün değildir. Şimdi biz bu erkeğe dini eksik diyebilir miyiz? Elbette diyemeyiz, aslına bakacak olursak bu kimsenin oruç ibadeti eksik de değildir. Kendisinin yükümlülüğü bir başka yükümlülükle değiştirilmiştir, bu da fidyedir. Hayızlı iken namaz kılamayan bir kadının yasaktan dolayı namaz kılmamasının da bir bakıma ibadet olabileceğine değinmiştik. Çünkü bu kadın namazı Allah'ın emrine uyarak terk etmektedir. Allah'ın emrine uyarak orucunu kazaya bırakmaktadır. Hayız nedeniyle ramazanda orucu kazaya bırakan bir kadın ibadet bakımından belki, yolculuk nedeniyle orucu kazaya bırakan bir erkekten daha öndedir. Çünkü kadın oruç tutmamakla bir emre uymakta, erkek ise kendisine tanınan ruhsatı kullanmaktadır.

Eğer bir kimsenin üstün görülecek bir tarafı varsa bu, onun kadın veya erkek olmasından değil takvası nedeniyle olmalıdır. Böyle bir düşünceyi hem yüce dinimiz hem de Allah'ın insana bahşettiği akıl reddeder. Çünkü erkek akıl ve zihnini daha iyi çalıştırdığı, Allah yolunda daha iyi hizmet ettiği, bu konuda kadından daha fazla mesai sarf ettiği takdirde hürmete hak kazanabilir. Bunun tersi, kadın erkekten daha fazla çalışırsa hürmete o layık olur.

Tüm bu açıklamalar ışığı altında hadiste kadınlara yöneltilen hususları genel kurallar çerçevesinde tekrar gözden geçirdiğimizde, bunların erkekleri de ilgilendirdiğini görmekteyiz. Kişiyi cehenneme sürükleyen bu davranışlardan erkekler muaf değildir. Eğer bu davranışları erkekler de işlerse onlarında bu akıbete uğramayacaklarını kim söyleyebilir? Kadın laneti çok yaptığı için cehennemlik olacak da erkek yaptığında cehennemlik olmayacak mıdır? Tabi ki erkek de lanet yaparsa aynı sonuca varır. Kadın kocasına karşı nankörlük yaptığında cehennemlik olacak, erkek de hanımına karşı nankörlük yaptığında o da cehennemlik olacaktır. Erkeğin hanımına karşı nankörlük yapmasına müsade veren hiçbir dini kural bulmak mümkün değildir. Yine kadın bir erkeği yoldan çıkardığında cehennemlik olduğu gibi erkek de bir kadını yoldan çıkarırsa o da cehennemlik olur. Bu davranışı kadına yasaklarken erkeği bundan sorumsuz bırakan hiçbir dini kural kesinlikle yoktur. Yapılan bir günahta ayırımcılık yaparak kadını suçlu bulup erkeği temize çıkaran ne bir âyet ne de bir hadis bulmak mümkün değildir. Kadınlar için uyarıda bulunan bu üç davranışın erkeklere mubah olduğunu bildiren gerek âyet gerek hadis gerekse bir dini kural bulmak mümkün değildir, bunu iddia eden hiçbir İslâm âlimi yoktur.

Kanaatimce bu hadisin anlaşılmasında iki yanlış eğilim vardır. Bu eğilimlerden birisi, hadisteki mesajı iyi anlayamadığından dolayı, kadınlara hakaret edip küçük düşürdüğü iddiasıyla hadisi tamamen reddederek uydurma kabul etme eğilimidir. Diğer eğilim ise hadisteki uyanların kadınlara yönelik olduğundan hareketle kadınları potansiyel suçlu görme, erkeklerin de bu davranışları sergilediğinde aynı akıbete uğrayacağını gündeme getirmemedir.

Durum böyle iken Hz. Peygamber (s.a.v.) kadınlar için niçin dini eksik diye hitap etmiş, çoğunun cehennemlik olduğunu bildirmiş olabilir? Bu soruya cevap vermeden önce şu hususların bilinmesi gerekir. İslâm hukukunda Hz. Peygamber (s.a.v.)'in söz ve davranışları incelenirken çeşitli bölümlere ayrılır. Bu incelikler bilinmediğinde yanlış anlaşılmalar ortaya çıkabilir. Kendisinin öyle davranışları vardır ki bize serbest kendisine farzdır. Gece namazında olduğu gibi. Yine öyle davranışları vardır ki kendisine serbest bize yasaktır. Aynı anda dörtten fazla kadınla evlenmesi gibi. Kendisinin sözleri de bu şekilde bölümlere ayrılır. İslâm hukukunun gayesi konusunda çalışmalar yapan son dönem âlimlerimizden merhum Tâhir b. Âşûr, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in davranışlarını on iki bölümde incelemiştir. Bunlardan bir kısmı yol gösterme ve irşad, gönülleri en güzele yönlendirme, te'dib ve nasihat şeklindedir. Bunlardan te'dib konusunda şöyle demiştir: "Bu konuyu dikkatlice incelemek gerekir. Çünkü bu, korkutma maksadıyla kendisinde **abartma** bulunan bir durumdur. Hukukçunun, kendisinden bizzat teşri kastedilmiş olmaya uygun düşen ile bizzat azarlama ve korkutma kastedilmiş olmaya uygun düşen arasında ayrım yapması gerekir. Ancak bu, türün yani te'dibin aslının türü bakımından teşridir. Buhârî'nin Ebû Şurayh'tan rivayet ettiği hadisi bu türdendir. Rasûlüllah şöyle buyurmuştur: ***"Allah'a yemin olsun, iman etmiş olmaz. Allah'a yemin olsun, iman etmiş olmaz!'*** Biz: "Kimdir o, ya Rasûlûllah?" diye sorunca: ***"Komşusunun, kötülüklerinden emin olmadığı kimse'*** buyurdu. Burada söz, komşusuna kötülük yapan hakkında konunun önemine dikkatini çekme korkutma kastıyla söylenmiştir, o derecede ki böylesinin müminlerden olamayacağından endişe edilir. Burada kastedilen, tam imanın bulunmadığıdır." (M. Tâhir b. Âşûr, İslâm Hukuk Felsefesi, s. 61-62)

Korkutma ve uyan ifadeleri içeren hitabette, akıldan çok duyuları etkileyen bir anlatım tarzı vardır. Hadislerdeki bu tür hitabet iyi anlaşılmazsa hadis yanlış anlaşılabilir. Nitekim sahabenin ileri gelenlerinden Selman (r.a.), Hz. Peygamber (s.a.v.)'in öfkeli iken ashabından bazı kimseler için söylediği sözleri halka anlatan Huzeyfe (r.a.)'ı bu konuda uyarmış ve yanlış anlaşılmalara meydan vermemesi için bunları anlatmaktan geri durmasını istemiştir. (Bakınız, Ebû Dâvûd, Sünne: 11) Selman (r.a.)'ın bu davranışı, hüküm çıkarma konusunda Hz. Peygamber (s.a.v.)'in sözlerinin bir düzeyde olmadığını göstermektedir. Hadislerin bu yönü dikkate alınmazsa kendisi için istediğini, kardeşi için de istemeyen, (Buhâri, İmân: 7, Müslim, İmân: 72) koğuculuk yapan, (Buhâri, Edeb: 50, Müslim, İmân: 168) akraba ile ilişkiyi kesen cennete giremez, (Buhârî, Edeb: 11, Müslim, Birr: 18) komşusuna kötü davranan iman etmiş olmaz hükmüne varırız. (Buhârî, Edeb: 29, Müslim, iman: 73) Hâlbuki biz biliyoruz ki, cennete kâfir ve münafık olanlar giremeyecektir. Koğuculuk yapmak, akraba ile ilişkiyi kesmek, komşuya kötü davranmak her ne kadar kötü ve günah davranışlar olsa bile, küfrü gerektiren davranışlar değildir. Bu tür hadisler hüküm çıkarmak için değil uyarı ve özendirme içindir.

Rasûlüllah (s.a.v.) bir bayram namazında erkeklerden oluşan cemaate hutbe vermiş, onları uyarmış, Allah'tan sakınmayı, Allah'a itaat etmeyi emretmiş, (Müslim, Îdeyn: 4, Neseî, Îdeyn: 19) sesinin kadınlara iyi ulaşmadığını görmüş, bunun üzerine onların yanına giderek kadınlara da vaaz vermiş uyarılarda bulunmuştur. (84. hadis, Müslim, Îdeyn: 2, Ebû Dâvûd, Salât: 242, İbni Mâce, İkâme: 155) Abdullah b. Abbâs (r.a.)'ın verdiği bilgiye göre (Buhârî, Tefsir, Mümtehine: 12) Efendimiz (a.s.) kadınların yanına geldiğinde **«Ey Peygamber! İnanmış kadınlar, Allah'a hiçbir ortak koşmamak, hırsızlık yapmamak, zina etmemek, çocuklarını öldürmemek, elleri ve ayaklan arasında bir iftira uydurup getirmemek, iyi işlerde sana karşı gelmemek şartıyla sana biat etmek üzere geldikleri zaman, onların biatlarını kabul et, onlara Allah'tan bağışlanma dile, doğrusu Allah,**

bağışlayandır, acıyandır.» (Mümtehine: 12) âyetini okumuş ve: "Siz bu hal üzere misiniz?" buyurmuştur. Bundan anlaşılan onlardan biat almıştır. Buna göre açıklamaya çalıştığımız hadisteki ifadeler itaat ve sadakat üzerine bir takım sözlerin alındığı biat ortamında geçmiştir.

Görülen aksaklıkların giderilmesi için yapılan uyarılardaki üslubun muhatabın **dikkatini çekici, sakındırıcı ve abartılı** olabileceğine, normal konuşmalardan farklılık arz edebileceğine değinmiştik. Tüm bu görüntüler hitabetin tabiatındandır. Özellikle kişilerin ebedi hayâtını tehlikeye götürecek hususlarda uyarıların keskin olması, muhatabın kendisine çeki düzen vermesinde etkili olacağı muhakkaktır. Bu şekildeki keskin hitap Rasûlüllah (s.a.v.)'in hutbelerinde görülmektedir. Câbir b. Abdullah (r.a.)'ın verdiği bilgiye göre Rasûlüllah (s.a.v.) hutbe verirken sesi yükselir, gözleri kızarır, hiddeti artar, öyle ki "ansızın baskın yapacaklar" diye orduyu uyaran bir kimse gibi olurdu. (Bakınız, Müslim, Cumua: 43, Neseî, Îdeyn: 22, İbni Mâce, Mukaddime: 7)

Yine 81,334 ve 1737. hadislerde görüldüğü gibi Rasûlüllah (s.a.v.) ashabına verdiği bir hutbede çok öfkelendiği, ashabın korkusundan yüzlerini örttüğü, hıçkıra hıçkıra ağladığı anlatılır. Hadisin Müslim'deki rivayetinde Enes (r.a.): "Rasûlüllah (s.a.v.)'in ashabına o günden daha ağır bir gün gelmemişti." demiştir. (Müslim, Fezâil: 134) Bu hadislere baktığımızda, uyarılanların erkekler olduğunu görmekteyiz. Demek ki, keskin hitap şekli sadece kadınlara yönelik konuşmada değildir. Yerine göre erkekler de bu şekilde sert uyarılarla karşılaşabilmektedirler. Açıklamaya çalıştığımız hadisteki ifadeleri kadınlara söylemeden önce erkeklerin uyarıldığını da görmekteyiz. Erkeklere verdiği hutbesinde onları da uyarmış vaaz ve nasihatte bulunmuş, Allah'tan sakınmayı, Allah'a itaat etmeyi emretmiş, (Müslim, Îdeyn: 4, Neseî, Îdeyn: 19) sesinin kadınlara iyi ulaşmadığını görmüş onların yanına da giderek onları da uyarmıştır.

Cehennem halkının çoğunluğunun kadınlar olduğu ifadesi, kadınları potansiyel suçlu sayan, onları aşağılayan bir yaklaşım olarak anlaşılmamalıdır. Özellikle sevinç ve sürur günü olan bayram gününde durup dururken onların küçük düşürülmelerini düşünemeyiz.

Getirdiğimiz açmamalar ışığı altında hadisi bir bütünlük içerisinde değerlendirdiğimizde; durumun böyle olmadığı, konuşmanın kadınlara yönelik uyarılar içerisinde onları ahlaki davranışlar bakımından olgunlaştırmak ve görülen aksaklıkların giderilmesi için vaaz ve irşad ortamı içerisinde sakındırma ve uyarma olarak görmekteyiz. Eğer söz konusu uyarılara kulak asmazlarsa belirtilen sonuca varılacağı anlaşılmaktadır. Bu uyarıları dikkate almayan kadın erkek ayrımı yapılmaksızın herkes bu sonuçla karşılaşacaktır. Hitabın kadınlara yönelik olması, konuşma sırasında muhatapların kadınlar olmasındandır. Bunun benzerlerini başka hadislerde de görebiliriz. Örneğin 1151. hadiste Hz. Peygamber (s.a.v,): ***"Ey Müslüman kadınlar! Bir koyun ayağı bile olsa komşu bir kadın, komşusunun*** (hediyesini) ***kesinlikle küçük görmesin."*** buyurmuştur. Bu ifadeden, erkeklerin hediyeyi küçük görebileceği anlaşılamaz. Yine de her şeyi en iyi bilen Allah ve Rasûlü 'dür.)

٢١٢ عَنْ عَائِشَةَ رضي الله عنها أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ اعْتَكَفَ مَعَهُ بَعْضُ نِسَائِهِ وَهِيَ مُسْتَحَاضَةٌ تَرَى الدَّمَ فَرُبَّمَا وَضَعَتِ الطَّسْتَ تَحْتَهَا مِنَ الدَّمِ۞

212-) Aişe (r.a.) anlatır; "Hz. Peygamber (s.a.v,) yanında normal âdet dönemi dışında kanaması olan bir hanımı olduğu hâlde (mescidde) itikâfa girmişti. Kanının fazla olmasından dolayı bu hanımı altına leğen koyduğu da olurdu." demiştir.

٢١٣ عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رضي الله عنها قَالَتْ كُنَّا نُنْهَى أَنْ نُحِدَّ عَلَى مَيِّتٍ فَوْقَ ثَلاثٍ إِلاَّ عَلَى زَوْجٍ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا وَلا نَكْتَحِلَ وَلا نَتَطَيَّبَ وَلا نَلْبَسَ ثَوْبًا مَصْبُوغًا إِلاَّ ثَوْبَ عَصْبٍ وَقَدْ رُخِّصَ لَنَا عِنْدَ الطُّهْرِ إِذَا اغْتَسَلَتْ إِحْدَانَا مِنْ مَحِيضِهَا فِي نُبْذَةٍ مِنْ كُسْتِ أَظْفَارٍ وَكُنَّا نُنْهَى عَنِ اتِّبَاعِ الْجَنَائِزِ۞

& 213-) Ümmü Atıyye (r.a.): "Kocasının ölümü üzerine dört ay on gün yas tutması dışında üç günden fazla bir ölü için yas tutmamız yasaklanırdı. Bu yasta ne sürme çeker ne koku sürünürdük Yemen işi asb elbisesinin dışında da boyalı elbise giymezdik. Birimizin bu halde iken âdet görmesinden dolayı boy abdesti aldığında temizlik sırasında bir parça koku almasına izin verildi. Bize ölünün arkasından gitmek de yasaklanırdı." demiştir.

(649. hadiste kadınların ölünün arkasından gitmelerinin yasaklanmasının sıkı tutulmadığı bildirilmiştir.)

٢١٤ عَنْ عَائِشَةَ رضي الله عنها قَالَتْ أَنَّ امْرَأَةً سَأَلَتِ النَّبِيَّ ﷺ عَنْ غُسْلِهَا مِنَ الْمَحِيضِ فَأَمَرَهَا كَيْفَ تَغْتَسِلُ قَالَ خُذِي فِرْصَةً مِنْ مِسْكٍ فَتَطَهَّرِي بِهَا قَالَتْ كَيْفَ أَتَطَهَّرُ قَالَ تَطَهَّرِي بِهَا قَالَتْ كَيْفَ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ تَطَهَّرِي فَاجْتَبَذْتُهَا إِلَيَّ فَقُلْتُ تَتَبَّعِي بِهَا أَثَرَ الدَّمِ۞

& 214-) Aişe (r.a.): "Bir kadın Hz. Peygamber (s.a.v.)'e âdetinden dolayı boy abdesti alma konusunu sormuştu. O da nasıl boy abdesti alacağı konusunda: ***"Koku sürülmüş bir pamuk veya yünden bez parçası al onunla temizlen"*** diye emretti. Kadın: "Nasıl temizleneyim?" dedi: ***"Onunla temizlen"*** dedi. Kadın: "Nasıl?" dedi. Hz. Peygamber (s.a.v.): ***"Subhanellah! temizlen işte!"*** buyurdu. Kadını kendime çektim ve: "Onunla kan kalıntılarını temizle!" dedim" demiştir

٢١٥ عَنْ عَائِشَةَ رضي الله عنها قَالَتْ أَهْلَلْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ فَكُنْتُ مِمَّنْ تَمَتَّعَ وَلَمْ يَسُقِ الْهَدْيَ فَزَعَمَتْ أَنَّهَا حَاضَتْ وَلَمْ تَطْهُرْ حَتَّى دَخَلَتْ لَيْلَةُ عَرَفَةَ فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَذِهِ لَيْلَةُ عَرَفَةَ وَإِنَّمَا كُنْتُ تَمَتَّعْتُ بِعُمْرَةٍ فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ انْقُضِي رَأْسَكِ وَامْتَشِطِي وَأَمْسِكِي عَنْ عُمْرَتِكِ فَفَعَلْتُ فَلَمَّا قَضَيْتُ الْحَجَّ أَمَرَ عَبْدَالرَّحْمَنِ لَيْلَةَ الْحَصْبَةِ فَأَعْمَرَنِي مِنَ التَّنْعِيمِ مَكَانَ عُمْرَتِي الَّتِي نَسَكْتُ۞

215-) Aişe (r.a.): "Veda Haccında Rasûlüllah (s.a.v.) ile birlikte ihrama girdim ve yanında kurban getirmeyip temettü hacına niyet edenlerdendim. -Kendisinin âdetli olduğunu arefe gecesi girinceye kadar temizlenmediğini ima etti-: "Ey Allah'ın Rasûlü bu arefe gecesidir ben de temettü haccından dolayı evvela umreye niyet etmiştim?' dedim Rasûlüllah (s.a.v.): ***"Saçını çöz ve tara, başlamış olduğun umreni de*** (şimdilik) ***bırak.*** "buyurdu. Ben de dediğini yaptım. Hac vazifesini bitirdiğimde Mina'dan ayrıldıktan sonraki gelen ve Hasbe'de konaklanılan gece (kardeşim) Abdurrahman'a başladığım umrenin yerine Tenim mevki sinden bana umre yaptırmasını emretti" demiştir.

٢١٦ عَنْ عَائِشَةَ رضي الله عنها قَالَتْ خَرَجْنَا مُوَافِينَ لِهِلَالِ ذِي الْحِجَّةِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَنْ أَحَبَّ أَنْ يُهِلَّ بِعُمْرَةٍ فَلْيُهْلِلْ فَإِنِّي لَوْلَا أَنِّي أَهْدَيْتُ لَأَهْلَلْتُ بِعُمْرَةٍ فَأَهَلَّ بَعْضُهُمْ بِعُمْرَةٍ وَأَهَلَّ بَعْضُهُمْ بِحَجٍّ وَكُنْتُ أَنَا مِمَّنْ أَهَلَّ بِعُمْرَةٍ فَأَدْرَكَنِي يَوْمُ عَرَفَةَ وَأَنَا حَائِضٌ فَشَكَوْتُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ دَعِي عُمْرَتَكِ وَانْقُضِي رَأْسَكِ وَامْتَشِطِي وَأَهِلِّي بِحَجٍّ فَفَعَلْتُ حَتَّى إِذَا كَانَ لَيْلَةُ الْحَصْبَةِ أَرْسَلَ مَعِي أَخِي عَبْدَالرَّحْمَنِ بْنَ أَبِي بَكْرٍ فَخَرَجْتُ إِلَى التَّنْعِيمِ فَأَهْلَلْتُ بِعُمْرَةٍ مَكَانَ عُمْرَتِي قَالَ هِشَامٌ وَلَمْ يَكُنْ فِي شَيْءٍ مِنْ ذَلِكَ هَدْيٌ وَلَا صَوْمٌ وَلَا صَدَقَةٌ۞

216-) Hz. Aişe (r.a.): "Zü'l-Hiccenin hilalini gözetleyerek Medine'den hac etmeye çıktık Rasûlüllah (s.a.v.): ***"Kim umre için ihrama girmek isterse girsin. Eğer ben de yanımda kurban getirmemiş olsaydım umre için ihrama girerdim"*** buyurdu. Müslümanların bir kısmı umre için diğer bir kısmı da sadece hac için ihrama girdi. Ben umre için ihrama girenlerdendim. Arefe günü, bana âdetimi görürken ulaştı ben de durumu Hz. Peygamber (s.a.v.)'e ilettim: ***"O zaman umreni bırak saçını çöz ve tara sonra da Hac için ihrama gir"*** buyurdu. Ben de böyle yaptım Mina'dan ayrıldıktan sonraki gelen ve Hasbe'de konaklanılan gece geldiğinde kardeşim Abdurrahman b. Ebi Bekr'i (Umre ihramına girmem için) benimle gönderdi. Ten'im mevkisine çıktım. Bozduğum umrenin yerine tekrar umre için ihrama girdim." demiştir. (Hadisi Hz. Aişe (r.a.)'dan rivâyet eden) Hişâm b. Urve: "Başladığı ilk umreyi bozmasından dolayı ne kurban, ne oruç ne de sadaka verme gibi dini bir ceza geldi." demiştir.

(Hadisin geniş bir benzeri 790. hadise bakınız.)

٢١٧ عَنْ عَائِشَةَ رضي الله عنها أَنَّ امْرَأَةً قَالَتْ أَتَجْزِي إِحْدَانَا صَلَاتَهَا إِذَا طَهُرَتْ فَقَالَتْ أَحَرُورِيَّةٌ أَنْتِ كُنَّا نَحِيضُ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فَلَا يَأْمُرُنَا بِهِ أَوْ قَالَتْ فَلَا نَفْعَلُهُ۞

& 217-) Hz. Aişe (r.a.)'dan. Bir kadın: "Bizden birisi âdetinden temizlendiğinde kılamadığı namazını kaza edecek mi?" diye sordu. Hz. Aişe (r.a.): "Sen Harûrîler'den misin? Biz Hz. Peygamber'in yanında iken âdet görürdük, bize böyle bir şey emretmezdi" dedi veya "böyle bir şey yapmazdık" dedi"

(Harûrîler, Harici fırkasının bir bölümüdür. Haricilerin bir özelliği ise dinî hükümleri yanlış ve ters anlamaları, bazı dinî hüküm ve ibadetlere cahilâne bir biçimde sarılmalarıdır.)

٢١٨ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رضي الله عنها قَالَتْ حِضْتُ وَأَنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فِي الْخَمِيلَةِ فَانْسَلَلْتُ فَخَرَجْتُ مِنْهَا فَأَخَذْتُ ثِيَابَ حِيضَتِي فَلَبِسْتُهَا فَقَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنُفِسْتِ قُلْتُ نَعَمْ فَدَعَانِي فَأَدْخَلَنِي مَعَهُ فِي الْخَمِيلَةِ وعنها: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يُقَبِّلُهَا وَهُوَ صَائِمٌ ❁

& 218-) Ümmü Seleme (r.a.): "Ben Hz. Peygamber (s.a.v.) ile birlikte yünlü örtü içerisinde iken (yatıyorken) âdetim geldi hemen usulca kalkıp gittim ve âdet zamanımdaki elbisemi alıp giydim. Rasûlüllah: ***"Âdetin mi geldi?"*** dedi." evet" dedim. Beni yanına çağırdı, kendisi ile birlikte beni yünlü örtü içerisine aldı" demiştir.

Bir başka rivayette ise Hz. Peygamber (s.a.v.)'in kendisini, Peygamber oruçlu olduğu halde iken öptüğünü söylemiştir.

(Hadisin bir benzeri 208. hadiste geçmişti)

٢١٩ عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رضي الله عنها قَالَتْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ يَخْرُجُ الْعَوَاتِقُ وَذَوَاتُ الْخُدُورِ أَوِ الْعَوَاتِقُ ذَوَاتُ الْخُدُورِ وَالْحُيَّضُ وَلْيَشْهَدْنَ الْخَيْرَ وَدَعْوَةَ الْمُؤْمِنِينَ وَيَعْتَزِلُ الْحُيَّضُ الْمُصَلَّى قيل لها: الْحُيَّضُ فَقَالَتْ أَلَيْسَ تَشْهَدُ عَرَفَةَ وَكَذَا وَكَذَا ❁

& 219-) Ümmü Atıyye (r.a.): "Rasûlüllah (s.a.v.)'i: ***"Yeni yetme kızlar, örtü altında bulunan kızlar ve âdet gören kadınlar hayırda ve müminlerin dualarında hazır bulunsunlar ancak âdet gören kadınlar namazgâhın dışında dursunlar"*** diye buyururken işittim" dedi. Kendisine: "Âdet gören kadınlar da mı?" denildi. O da: "Arafatta, falan yerde, şu şu yerde bulunmuyorlar mı?" demiştir.

(Bu hadiste ifade edilmek istenilen, mümin erkekler bayram namazı kılmak için namazgâha çıktıklarında bu ibadetleri sırasında mümin kadınların da hazır bulunup hayıra ortak olmalarıdır. Ancak adet gören kadın cami ve mescid hükmündeki namazgâha girmeyip kenarında bekler. Aslında diğer hadis kitapları bu hadisi, konusu ile alakalı olduğu için bayram namazı bölümünde getirmektedir. İmam Buhârî de bu hadisi bayram namazında tekrar getirir. Hadisi bu bölümde getirmesinin nedeni adet gören bir kadın her ne kadar mescide giremese de ibadetin yapıldığı yerin kenarında bulunabileceğini ifade etmek içindir.)

٢٢٠ عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رضي الله عنها قَالَتْ كُنَّا لا نَعُدُّ الْكُدْرَةَ وَالصُّفْرَةَ شَيْئًا ❁

220-) Ümmü Atıyye (r.a.): "Bulanık ve sarı renkli akıntıyı âdetten saymazdık" demiştir.

٢٢١ عَنْ عَائِشَةَ رضي الله عنها زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهَا قَالَتْ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ صَفِيَّةَ بِنْتَ حُيَيٍّ قَدْ حَاضَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لَعَلَّهَا تَحْبِسُنَا أَلَمْ تَكُنْ طَافَتْ مَعَكُنَّ فَقَالُوا بَلَى قَالَ فَاخْرُجِي ❁

{&} 221-) Hz. Peygamber (s.a.v.)'in hanımı Hz. Aişe (r.a.), Rasûlüllah (s.a.v.)'e: "Ey Allah'ın Rasûlü, Safiyye bintü Huyey âdetini gördü" dedi. Rasûlüllah (s.a.v.): ***"Her halde bizi burada bekletecek. Sizinle beraber o da tavaf etmemiş miydi?"*** buyurdu. Onlar da: "Evet, etti" dediler Rasûlüllah (s.a.v.): ***"O zaman haydi yola çıkın*** "buyurdu.

٢٢٢ عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدُبٍ رضي الله عنها أَنَّ امْرَأَةً مَاتَتْ فِي بَطْنٍ فَصَلَّى عَلَيْهَا النَّبِيُّ ﷺ فَقَامَ وَسَطَهَا ❁

& 222-) Semura b. Cündüb (r.a.): "Bir kadın lohusalıktan dolayı vefat etmişti Rasûlüllah (s.a.v.) kadının ortasında durarak cenaze namazını kıldırdı." demiştir.

(Hadisin bir benzeri 672. hadis olarak gelecektir.)

٢٢٣ عَنْ مَيْمُونَةَ رضي الله عنها زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهَا كَانَتْ تَكُونُ حَائِضًا لا تُصَلِّي وَهِيَ مُفْتَرِشَةٌ بِحِذَاءِ مَسْجِدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَهُوَ يُصَلِّي عَلَى خُمْرَتِهِ إِذَا سَجَدَ أَصَابَنِي بَعْضُ ثَوْبِهِ ❁

& 223-) Hz. Peygamber (s.a.v.)'in hanımı Meymûne (r.a.) anlatır. Kendisinin âdet görüp de namaz kılmadığı zamanlarda Rasûlüllah (s.a.v.) hasır üzerinde namaz kılarken secde ettiği yer hizasında uzandığını, secde ederken Peygamber (s.a.v.)'in elbisesinin bazı yerlerinin kendisine dokunduğunu bildirmiştir.